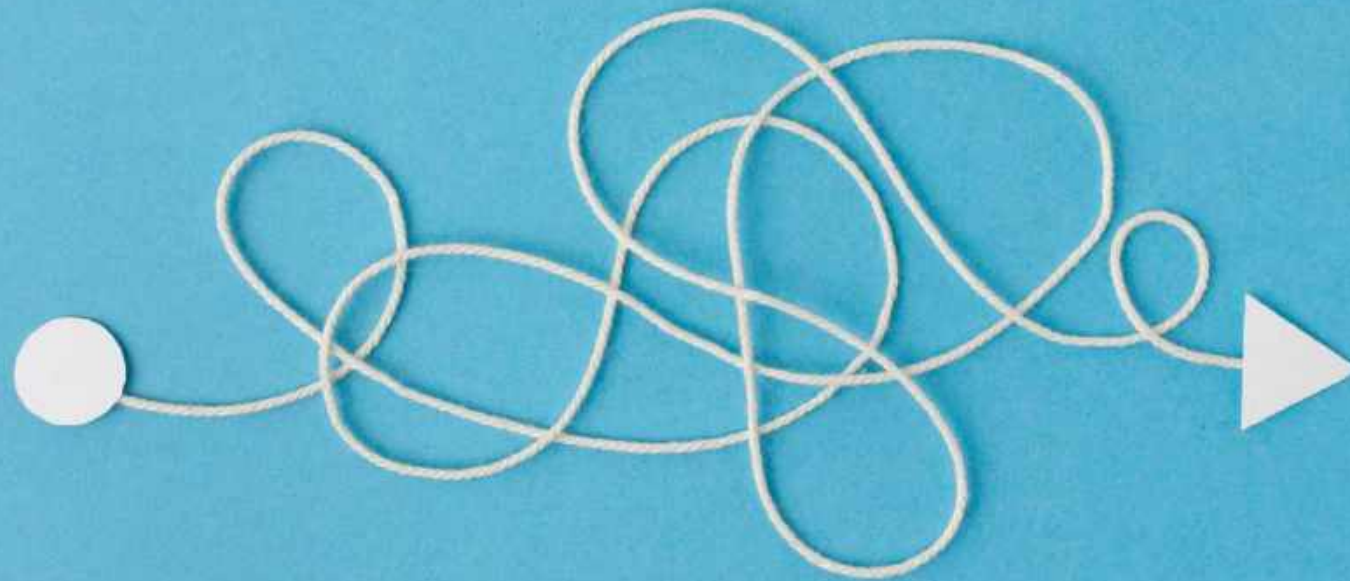

Förenkla IT o minska kostnader

OLLE BRATT SENIORNET
LIDINGÖ 2026-04-13

Måste allt vara
så j...a svårt?

- Aktuell fråga – byte 10 > 11
- Försöka bena ut orsakerna
- Krångligt/dyrt > Enkelt/billigt
- Datorer – focus på Windows 11

Orsak till krångel

Ändringar – det blir inte alltid bättre

Avbrott – propåer, frågor, reklam

För många program och filer

Behov < Lösning = svårt o dyrt

Utveckling > köpa eller lära nytt

Dålig koll/"orkar inte" > "Datormisär"

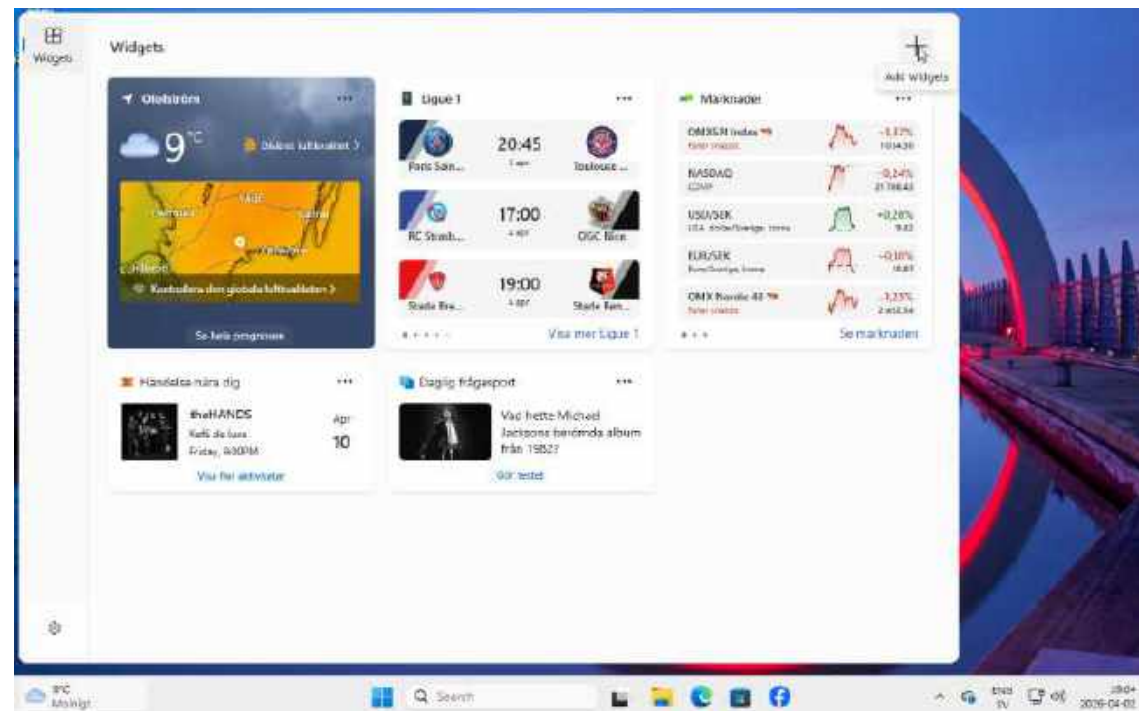
Ändringar (onödiga?)

Aktivitetsfältet

Borttag / ändring av funktioner

Tex "Flytta" finns inte – på samma sätt

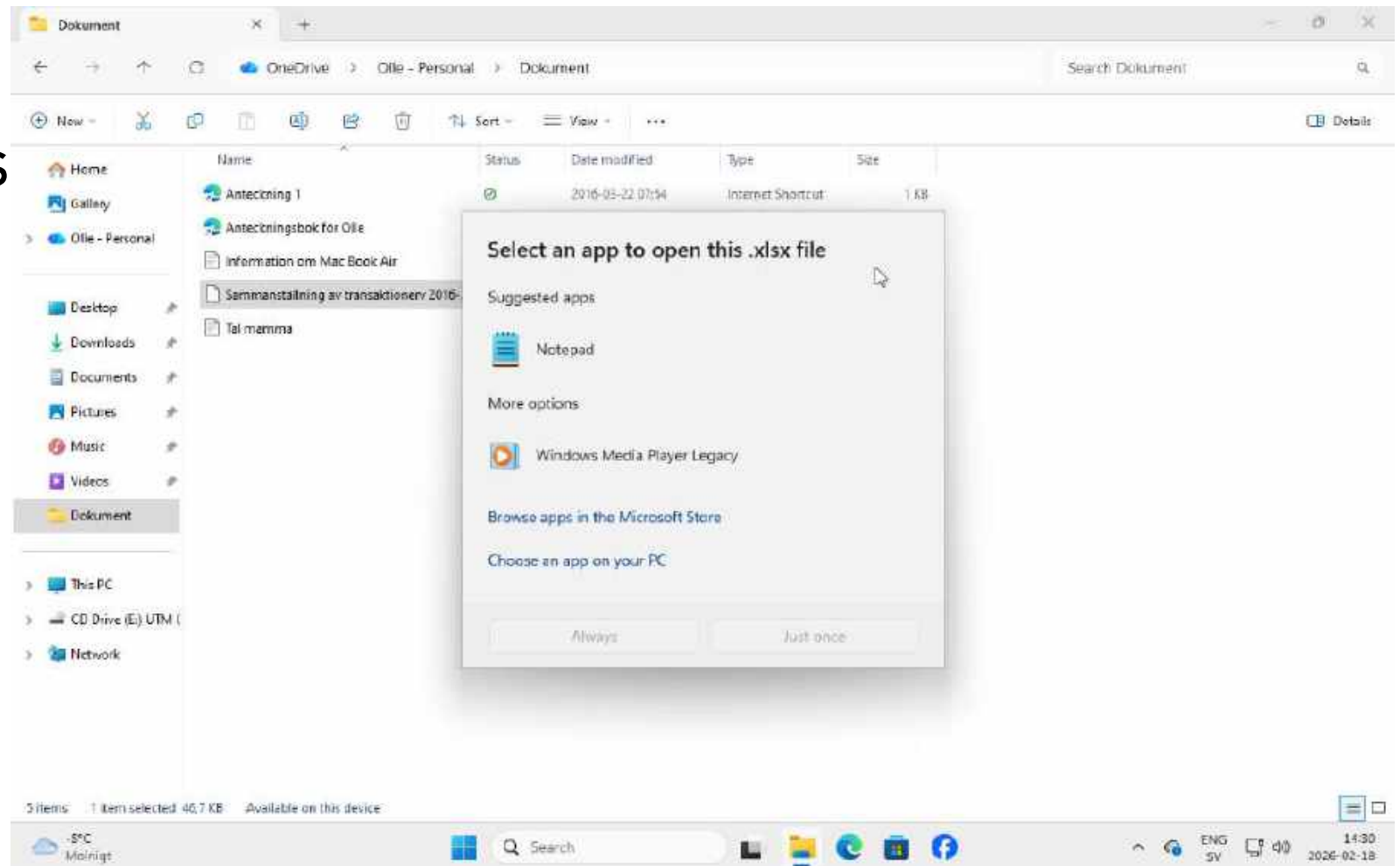
Önskad? byten – Chrome > Edge

Propåer

- Windows, Widgets som hoppar in i arbetsflödet
- Windows, tips och förslag
- Google Drive behöver tillgång till din nätverksvolym för att kunna säkerhetskopiera dina foton
- Google Photo misslyckades uppdatera pga inaktivt lösenord
- Google mail fungerar inte
- MacOS har fått tillgång till ditt länkande Google-konto
- Verifieringskod för Apple-konto
- En ny inloggning från Windows
- Påminnelse från Google, hantering av inaktiva konton

Konsekvenskrångel

Förenkla Windows

- Vänta med stora versioner/releases
- Installera om – till samma/gammal ver
- Avinstallera Bloatware, oanvända skräpprogram. Kör tex. "Debloat Windows11"
- Slå av MSN och Tips
- Bra artikel i PC för Alla nr 26/5 (bifogas)
- Rensa lagring, program o filer

Windows 11 25H2 Debloat Guide: Remove Bloatware & Disable Telemetry

0:01 / 22:35

/@ 2026-02-01, 12:37

+ - ↶ ↷ ↸ ↹
Zoom Focus

📖
Open

👁️
Quick Look

📄
Reveal

🗑️
Delete

🔄
Refresh

🔍 Search

📘 Info

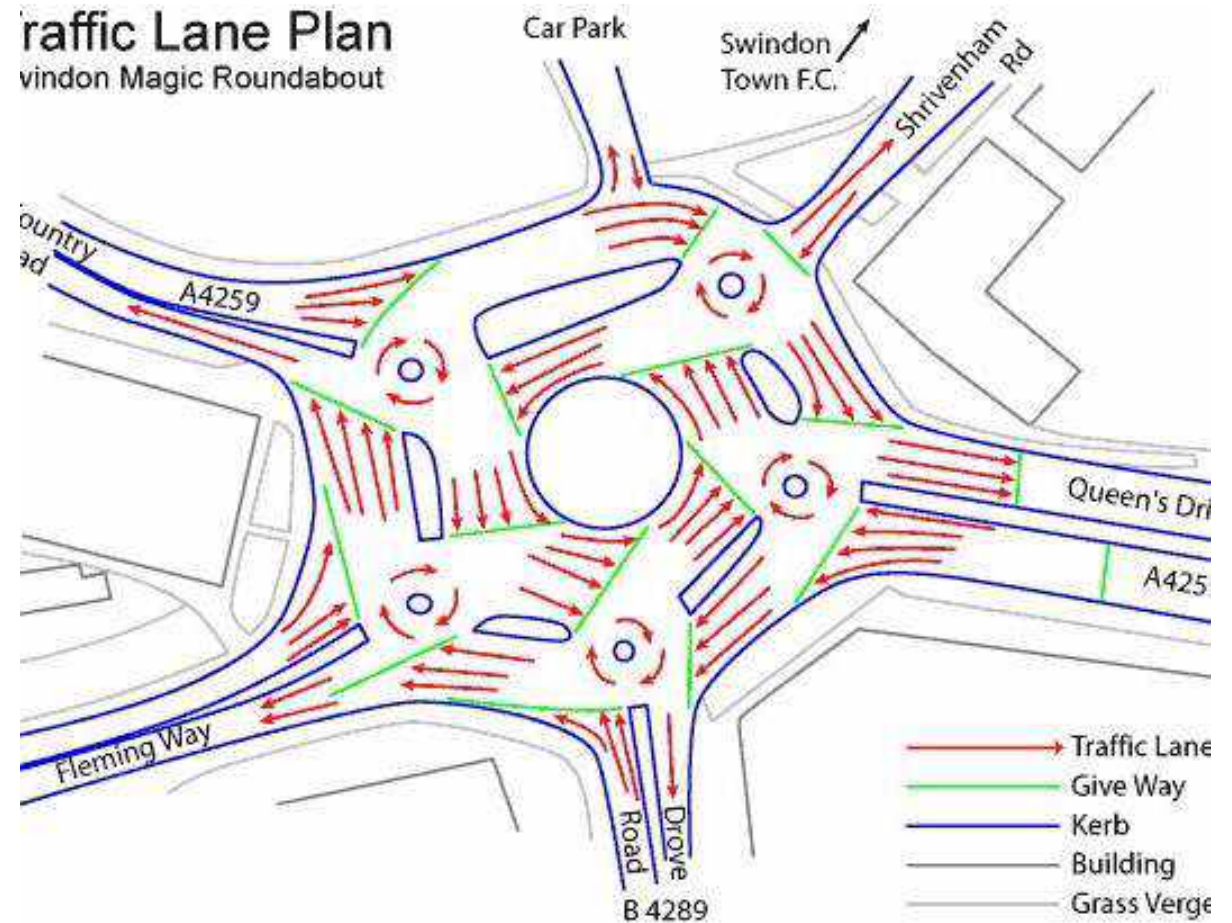

Users/ollebratt/Pictures/Bilder-bibliotek.photoslibrary

77,7 GB

Misär – onödigt självtillkrånglagt

- Uppdaterar inte program o os
- "Trycker bort" meddelanden
- Egna teorier om samband

Utveckling i grunden bra!

- 1983
- Konsumentprisindex * 3
- Primärminne 128 Kb > idag 8Gb *62500
- Floppy > USB 2,5 Mb > idag 32Gb *12800
- Apple Lisa > Macintosh
- DOS o CP/M > Windows

Jet 80

Den svenska succédatorn

Utvecklad och tillverkad i Sverige – redan efter ett halvt år en av de mest köpta datorerna! Faktorer som säkrat framgången är högsta tekniska prestanda, mängden och kvaliteten på programvara, systemöversättning, flexibilitet, kringutrustning, dokumentation, läromedel och utbildning.

Stora serier och robotproduktion ger kvalitet och oslagbart pris/prestanda. Många Jet 80 – redan levererade – ger hela tiden nya erfarenheter och förbättrade system och programvaror.

Bildskärm och tangentbord 5.980,-

Jet 80 med 128 KRAM

- 0,8 MByte FD 8.500,-
- 1,6 MByte FD 12.500,-
- 2,5 MByte FD 15.000,-

Jet-bolegen – stark grupp för totala datatjänster:
Jet Computer AB – Utvecklar, tillverkar och säljer Jet 80
Jet Soft AB – heltäckande programvaruhus för CP/M och PC-DOS
Jet Datakonsult AB – erbjuder tjänster till smådatoranvändare
Lexicon AB – samarbetspartner för bästa datorutbildning

Många versioner – alla är bra sedan länge

Windows 1.0	1985–2001
Windows 2.0	1987–2001
Windows 3.11	1993–2001
Windows 95	1995–2001
Windows 98	1998–2006
Windows 2000	2000–2010
Windows me	2000–2006
Windows Xp	2001–2014
Windows Vista	2007–2017
Windows 7	2009–2020
Windows 8	2012–2016
Windows 8.1	2013–2024
Windows 10	2015–2025
Windows 11	2021–?

Versionerna blir större

Konkurrens

Tekniksprång

Ger nya möjligheter

Bygger gärna på istället för om

Ökad komplexitet > Ökade krav

10 år för hårdvara

Begränsa livslängd för 3-part

Vad behövs egentligen?

Webbläsare

Mail

Facebook

Foto

Ordbehandling

Kalkyl

Absurt

- De allra flesta har mycket modesta funktionskrav
- Kraven uppfylls med mycket enklare datorer
- Tekniskt felfria datorer skrotas i förtid

Status mina datorer

- MacBook Air 2011, 15 år, obrukbar
- MacBook Pro 2016, 10år, perfekt

Min Pro Har det femte operativsystemet sedan 2016. Monterey som är det sista utkom 2021 och supporterades till 2025.

Datorn är bra!!! Vill inte köpa ny!!!

Eget prov ChromeOS Flex

- Nyttjar gammal Mac Book Air 2011
- Gratis
- Förlänger livslängden
- "Allt" fungerar
- Enklare och säkrare, allt på nätet
- Perfekt för enkla behov
- Bra svit, dokument, kalkyl, presentation
- Android + Chrome >>> Aluminium
- Integration som Mac / iCloud / iPhone ?
- Skjuter in sig på gamla Windows/Mac
- Gdrive / Gmail / Chrome / Google Photo
- Nackdelar – föra över filer mellan olika miljöer, inte alltid bara dra och släppa.
- Upplösning och batteritid – förändras inte

Ingen rekommendation att byta – men ...

Jämför merarbete – minst att ligga kvar

Alla byten innebär krångel o behov av hjälp

Jämför kostnader och kostnadsutveckling

Väg in framtida utveckling

Väg in behov och tillgång till support

Operativsystem och utsatthet för krångel

Windows

Mac Os

ChromeOs

Unix, Linux, Ubuntu

Windows (11)

Livslängd 10 år

Ny version vart 5 år. 10,11,12

Upplevd större arbete att byta

Man får betala för egna office program

Mer Bloatware, (har minskat)

Mer utsatt för virus

"Billiga" datorer med Windows finns

Bäst utbyggbarhet

Mac OS (Tahoe)

Livslängd 10 år

Ny version varje år

Upplevd mindre arbete att byta version

Egna office program ingår

Mindre Bloatware

Mindre utsatt för virus

Ofta dyrare, nu finns "billiga" Neo

Bäst grafik, finns krångel även på Mac

ChromeOs (Flex)

Livslängd (Flex) beroende på hw – inte os

Automatisk kontinuerlig os uppdatering

Lättast, enklare os, Chrome, Mail, Photo, Drive

Egna office program ingår, web-appar

"Inga" bloateware

Kan inte virusinfekteras

Android + Chrome >>> Aluminium

Flex återanvänder "gammal" hårdvara

Gratis, kan ge fördröjningar

(Ubuntu) Linux

Ej prövat

Men gratis

Använda "gammal" hårdvara möjligt

Inte så USA beroende

Gratis och gratis Office program

Minska kostnader för program/appar

Spotify, utan reklam	129/mån
Microsoft 365	119,99
Loopia	211,25
	=460

ChatGPT	249
iCloud	39

Vad är det för likhet mellan en
skotte och en säkerhetsnål?
En skotte är med säkerhet
snål!

vic.bg

Uppgradera HW på stationär

Byta hårddisk – 449 kr /440GB

Uppgradera primärminne – 351 kr/ 8GB

Finns små företag på Lidingö som åtar sig.

Alternativ SW

Alternativ till Microsoft Office

Alternativ till Facebook

Alternativ till Youtube

Alternativ till Mail

Alternativa (gratis) office program

MS Word

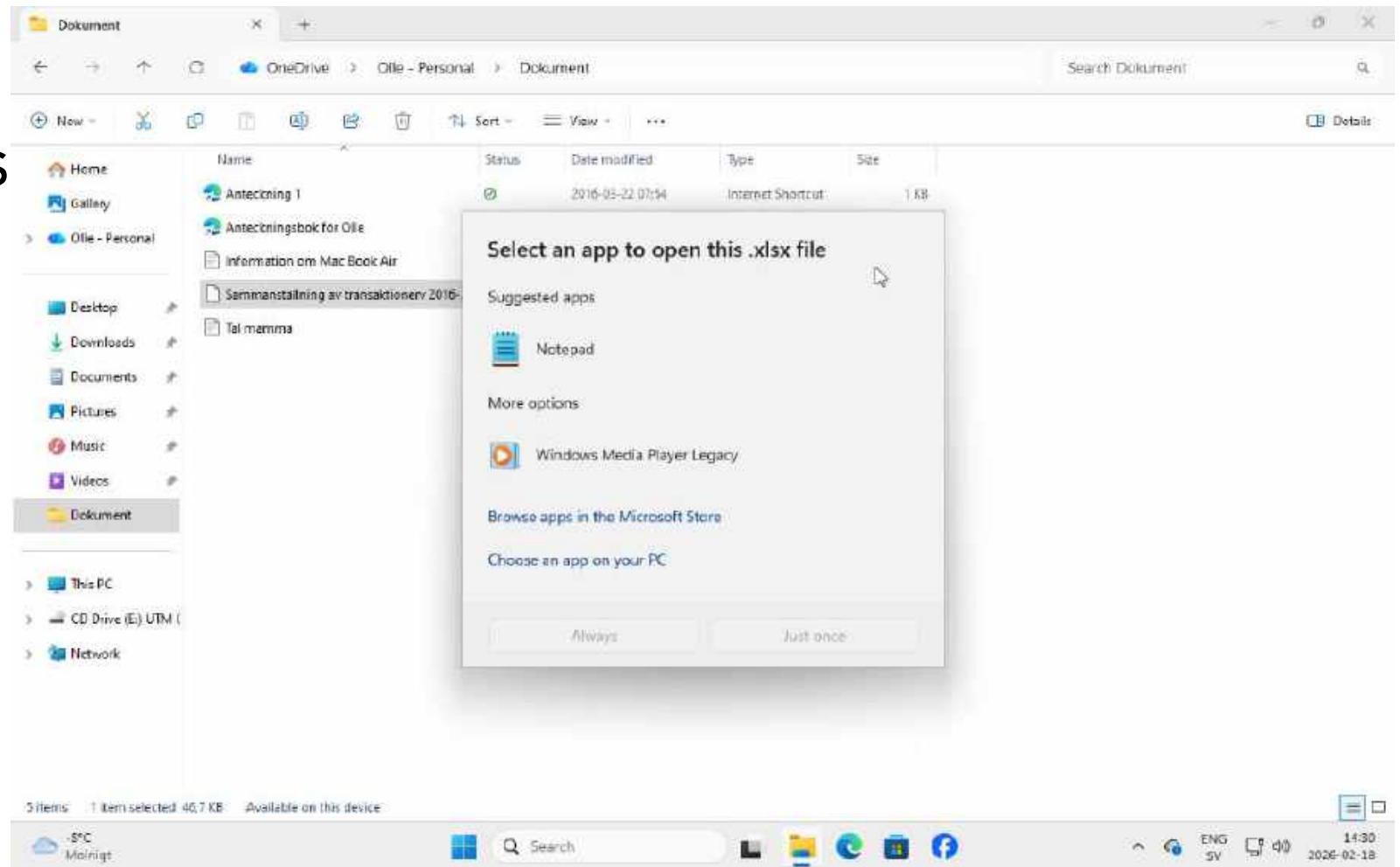

MS Excel
och MS
PowerPoint

- OnlyOffice / Document Editor - docx
- LibreOffice / Writer - odt/docx
- Google / Docs - - (docx)
- Mac / Pages - - ((docx))

OnlyOffice:s gratisprogram är mest lika Microsofts. LibreOffice har mer funktioner

Konsekvenskrångel

Det finns flera alternativ till Facebook – men

GRATIS UTAN REKLAM

- Mastodon
- Friendica
- Diaspora
- Lemmy

KANSKE TRÅKIGT OCH VÄNNER ?

- Facebooks nackdelar är påträngande annonser och tvivelaktig nyhetsförmedling
- Samtidigt fängslande
- För att alternativen till Facebook ska "lyfta" som vänskapsmedium måste vännerna läggas in
- Grupper i Whatsapp troligtvis bättre

Diagnostik som tjänst

Rensa program o data o bloatware

Gå igenom betaltjänster

Systematisera id/password

SSD? 8GB? Fullt?

KNEPEN SOM GÖR WINDOWS 11 SMIDIGARE OCH SÄKRARE

Mycket av det som irriterar i Windows 11 går att fixa med några snabba justeringar, och du kan även förbättra säkerheten. Här är fem tips du inte vill missa!

AV BRAD CHACOS/ DOMINIC BAYLEY

Windows 11 erbjuder en tillräckligt bra upplevelse direkt ur lådan, bortsett från det fruktansvärda nya Aktivitetsfältet. Efter några justerade inställningar fungerar systemet dock betydligt bättre och känns mer som Windows gjorde förr. Nej, jag pratar inte om att bygga om Windows 11 så att det ser ut som Windows 10, även om det kan vara värt besväret. Jag menar snabba, enkla ändringar som förbättrar upplevelsen, stänger av irriterande annonser och minskar mängden data du skickar till Microsoft.

Ännu bättre är att allt går att göra på mindre än fem minuter.

Här är fem Windows 11-inställningar som är värda att ändra omedelbart, med en extra bonus i slutet.

Flytta Start-knappen

Jag förstår Microsofts vilja att förnya Windows 10:s gränssnitt för att bättre spegla stilen hos konkurrenter som Mac och Chromebook. Men Windows 11:s förskjutna ikoner i Aktivitetsfältet gör mig galen. De fungerar visserligen bättre på ultrabreda skärmar, men det är fortfarande ingen bra idé.

Jag vill att Start-menyn ska ligga på en fast plats som jag alltid hittar direkt, och inte vara ännu en sak jag måste leta efter och tänka på varje gång.

Lyckligtvis gör Microsoft det enkelt att flytta tillbaka Start-menyn till det vänstra hörnet, så som det har varit i tidigare Windows-versioner. Öppna Start-menyn och gå till Inställningar, Anpassning, Aktivitetsfält, Aktivitetsfältets beteende.

Där hittar du alternativet Aktivitetsfältets justering – ändra det från Centrerad till Vänsterjusterad.

Skippa aviseringarna

Nästa steg är att stänga av irriterande aviseringar. Vissa kommer från Windows 11 självt, men de värsta syndarna är tredjepartsappar, särskilt på datorer med förinstallerad bloatware (skräpprogram).

Gå till Inställningar, System, Aviseringar. Här kan du stänga av alla aviseringar, men jag föredrar att skrolla ned till listan med appar och manuellt bara lämna dem på för viktiga appar. I mitt fall är det till exempel Slack, Discord och mitt antivirusprogram.

Oavsett vilket löser den här menyn många problem.

Stäng av annonserna

Det leder oss smidigt vidare till nästa tips. Fortsätt att bläddra nedåt, förbi listan över appar som kan skicka aviseringar till dig.

Längst ned finns ett par ytterligare rutor som rör Windows 11 självt och som ger ”tips och förslag” om hur du använder din dator.

Är du tillräckligt van vid systemet kan du avmarkera:

✓ Erbjud förslag på hur jag kan konfigurera min enhet ✓ Få tips och förslag när jag använder Windows.

Personligen föredrar jag att lämna alternativet Visa mig Windows välkomstupplevelse markerat, så att jag får meddelanden om nya funktioner när en större uppdatering släpps.

Men vi är inte klara ännu. Om du inte vill se Microsofts reklam, som Office- och Xbox-annonser, dyka upp i appen Inställningar går du till Inställningar, Sekretess och säkerhet, Allmänt.

Inaktivera alternativet Visa mig föreslaget innehåll i appen Inställningar, så är det klart. Du kan också välja att inaktivera de övriga alternativen i samma vy.

Gå slutligen till Inställningar, Anpassning, Enhetsanvändning. Alternativen här talar om för Microsoft hur du använder din dator, så att Windows 11 kan ge dig skraddarsydda rekommendationer för appar, webbplatser, Microsoft 365-testversioner och annat innehåll.

Stäng av dem alla om du inte är intresserad av att din Windows 11-kopia för över 1 000 kronor försöker marknadsföra fler Microsoft-tjänster. Microsofts reklam finns på fler ställen, till exempel i låsskärmarna i Windows Spotlight från Bing. Med de här inställningarna slipper du dock det mesta.

Byt webbläsare

Microsoft Edge är faktiskt riktigt bra, men om du är en inbiten Chrome-, Firefox-, Opera- eller Brave-användare är det enkelt att byta standardwebbläsare.

När du har installerat den webbläsare du vill använda får du normalt frågan om du vill göra den till din standardwebbläsare. Gör det. Missade du det steget kan du göra det i efterhand genom att gå till Inställningar, Appar, Standardappar. Välj webbläsaren i listan och klicka på Gör till din standardwebbläsare högst upp på sidan.

Rensa i Aktivitetsfältet

Visst blir Windows 11:s nya Aktivitetsfält bättre med tiden, men det är fortfarande dåligt. Microsoft fyller det dessutom till brädden med ikoner och funktioner som du förmodligen inte är ett dugg intresserad av. Gör det lättare för ögonen och återta samtidigt lite utrymme genom att gå till

Inställningar, Anpassning, Aktivitetsfält och avmarkera alla objekt som du aldrig kommer att använda. Hejdå, widgetar, Copilot och Microsoft Store. ■